

Невтомний працівник на бібліографічній «ниві»: академік Дмитро Іванович Багалій

Розглядається історико-бібліографічний аспект наукової діяльності патріарха української історії Д. І. Багалія (26.10 (07.11) 1857 – 09.02.1932).

**Ніна
Березюк,**

провідний бібліограф
Центральної наукової
бібліотеки
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна

Історія найстарішого українського університету свідчить, що Харківський університет завжди давав своїм вихованцям таку підготовку, яка дозволяла досягнути успіхів, далеких від образної спеціальності. Одним із таких прикладів ми вважаємо невідомий університетському загалу внесок його науковців у становлення і розвиток вітчизняної бібліографії. Значна частина вчених одночасно з розвитком своїх досліджень створювали бібліографічні покажчики, розробляючи галузеву бібліографію. Інші – за покликанням зробили бібліографію справою свого життя. Але всі вони залишили, безумовно, свій внесок в історію вітчизняної бібліографії, значення якого важко переоцінити. Саме цей аспект маловідомої історії української бібліографії спонукав на першу спробу відповідного історико-бібліографічного дослідження.

Лише п'ятнадцять суто відбіркових персоналій вчених і бібліографічних нарисів про них, 320

фундаментальних у більшості бібліографічних покажчиків, створених ними, понад 300 джерел використаної літератури дозволили виокремити внесок науковців університету в царину науки, яка тільки зароджувалась – у бібліографію. Головною складовою дослідження є їх бібліографічна спадщина. Праці характеризують високий рівень бібліографічної культури, якої часто бракує навіть сучасним виданням.

На жаль, єдиної комплексної розробки цього питання в українському бібліографознавстві віднайти не вдалося. Бібліографічна складова праць вчених Харківського університету не виокремлювалась у наукових статтях, рецензіях, оглядах, не аналізувалась, не досліджувалась і не оцінювалась. Одним з цікавих вчених-бібліографів, діяльність яких йшла паралельно з розвитком бібліографії, був історик, майбутній академік Дмитро Іванович Багалій.

Народився майбутній видатний вчений у родині київського

ремісника – лимаря. Закінчивши з золотою медаллю Другу Київську гімназію, вступає на історико-філологічний факультет Київського університету. За участь у студентському протесті проти непопулярного викладача був виключений з університету. На початку 1877 р. перейшов до Харківського університету. Згодом поновився у Київському університеті, який закінчив у 1880 р. зі ступенем кандидата наук. У 1883 р. Д. І. Багалія обрано штатним доцентом кафедри російської історії Харківського університету. З цього часу вчений зв'язав зі столицею Слобожанщини все своє подальше життя. Напрямом своєї наукової діяльності він визначив історію Лівобережної України, Слобожанщини. У 1887 р. захищає докторську дисертацію у Московському університеті. Д. І. Багалій призначається екстраординарним, а з 1889 р. – ординарним професором. Енергійна науково-викладацька та громадська діяльність наприкінці XIX – на початку XX століття зробили ім'я вченого відомим далеко за межами Харкова. В науці він здобув авторитет завдяки численним працям з історії Слобідської України, серед яких фундаментальні монографії «Очерки из истории колонизации и быта степной окраины Московского государства» (1887), «Опыт истории Харьковского университета» у двох томах (1802–1835), «История города Харькова за 250 лет его существования», написана у співавторстві з Д. П. Міллером (1905–1919). Наукова діяльність Д. І. Багалія стала кроком уперед у розвитку української історіографії, а він – фактично одним з перших дослідників, які вивчали новітню історію українського народу. Дослідники творчості Д. І. Багалія вважають, що для вивчення історії Слобожанщини він зробив стільки,

скільки не зробили вкупі попередні й наступні історики.

У громадському культурному житті Д. І. Багалій здобув широке визнання. Тринадцять років (1893–1906) він був головою Правління Харківської громадської бібліотеки. Цей аспект його діяльності ґрунтовно вивчений бібліотекознавцями, фахівцями Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка, істориками бібліотечної справи. За його ініціативою і керівництвом була збудована спеціальна будівля бібліотеки. До цього періоду належать його праці бібліотечної тематики. Навіть їх неповний перелік свідчить про діапазон бібліотекознавчих інтересів історика.

Ректор Харківського університету (1906–1911), член Державної Ради, єдиний виборний представник від усіх російських університетів (1911–1914), голова Харківської міської думи (1914–1917). Д. І. Багалій багато зробив для становлення освітніх установ міста, його розвитку.

Ретроспективний погляд на наукову діяльність Д. І. Багалія відновлює ще одну грань талановитого історика. Він розпочав бібліографічну діяльність разом з науковою і ніколи її не припиняв. Професійне становлення формувало його також як фахового бібліографа. Увагу Багалія до бібліографії з самого початку наукової роботи підтримували й направляли В. Б. Антонович, В. С. Іконніков, П. С. Єфименко, «нечувана бібліографічна обізнаність» яких вражала молодого історика. На посаді викладача Д. І. Багалій передає власні бібліографічні знання студентам: «Мої курси завжди мали чималу бібліографію. Я наче бачив, які корисні були для молоді мої як бібліографічні, так і історичні вказівки, книжки моєї бібліотеки, як вони заохочували

до перших наукових спроб. Укупі зі мною, та під моїм керівництвом студенти складали колективну працю – бібліографічний покажчик літератури з історії України», – згадував Д. І. Багалій [21, С. 95–96]. Вже перші наукові праці Д. І. Багалія відзначалися розгалуженим бібліографічним матеріалом. Про це свідчить його рецензія на бібліографічний покажчик І. Устинова «Литература о Харьковской губернии» (1887), який вважається одним із найкращих українських краєзнавчих бібліографій. Д. І. Багалій аналізує історію його виникнення, форму, зміст, структуру, визначає наявність допоміжних покажчиків, а також недоліки, пов'язані з повнотою. Він радить створити цілу систему подібних краєзнавчих покажчиків у регіонах. Побажання історика підхопили бібліографи інших областей України. Д. І. Багалій створює свою бібліографічну базу. Він розробляє і видає самостійний бібліографічний покажчик «Сочинения, материалы, статьи и заметки, относящиеся к истории Слобожанской Украины», які вийшли у 2-х випусках з інтервалом у шість років (1885–1891). У виданні представлено 75 бібліографічних записів документів. Цікаво, що у своєму покажчику Д. І. Багалій відображає основні документи у формі критико-бібліографічного нарису. Цей прийом, дещо обмежуючи повноту, надає можливість їх оцінити. Історик української бібліографії І. І. Корнейчик відзначав цю бібліографічну працю у своїй монографії.

Серед праць Д. І. Багалія з історії української культури на першому місці стоїть його дослідження життя і творчості Г. С. Сковороди. Улюбленій «сковородинівській темі» він віддав у цілому 32 роки наукової діяльності. Необхідно відзначити, що за життя Сковороди жодна з

його праць не була опублікована. Щоб скласти уявлення про його філософію, Багалій ставить за мету ознайомити публіку зі спадщиною Григорія Сковороди, виправити всі викривлення щодо його особистості й творчості. Наполегливий пошук у бібліотеках імперії й архівних збірках Петербурга, Москви, Києва, Харкова, їх текстологічний аналіз дозволили історика виявити 24 твори Григорія Сковороди.

У 1894 р., до 100-річчя з дня смерті філософа, Багалій зібрав і підготував до видання «Сочинения Григория Сковороды : юбилейное издание (1794–1894)» з першим бібліографічним оглядом його творів, які увійшли до сьомого тому «Сборника историко-филологического общества» (1894) при Харківському університеті. Видання містило 16 творів Г. Сковороди, з яких тільки сім на той час були надруковані, а 9 – вперше з'явилися у світ. Оцінюючи видання, І. Я. Франко писав: «Професору Харківського університету Д. І. Багалію належить, без сумніву, велика заслуга в тім, що він поклав першу і найважливішу основу до ліпшого розуміння і вияснення цієї незвичайної і характерної постаті. Критико-бібліографічна стаття і огляд видань Г. Сковороди є чималою заслугою професора Д. І. Багалія» [27, с. 79]. Саме зі складання першого покажчика праць Г. Сковороди Д. І. Багалій започаткував власні сквородинівські дослідження.

У 1905 р. на XIII археологічному з'їзді у Катеринославі Д. І. Багалій виступив з повідомленням «Неизданные сочинения Григория Сковороды», яке було видано у «Известиях съезда».

На окреме історико-бібліографічне дослідження заслуговує грандіозний видавничий проект, ініційований і здійснений під керів-

ництвом Д. І. Багалія, присвячений першому століттю Харківського університету. «Опыт истории Харьковского университета (1802–1835)» у двох томах, «Краткий очерк истории Харьковского университета», написаний у співавторстві з М. Ф. Сумцовим, В. П. Бузескулом, чотири томи історії факультетів з біографіями вчених і бібліографією їх праць, розгалуженим довідковим апаратом – все це у сукупності характеризувало наукову діяльність університету, а також, значною мірою, стан вітчизняної науки на той час. Покоління дослідників історії Харківського університету завжди з вдячністю сприймали й будуть сприймати цей унікальний проект.

До 120-річчя з дня смерті Г. Сковороди у 1915 р. окремим виданням публікується бібліографічний покажчик, присвячений філософу.

Подальші студії поволи кристалізувались у фундаментальну монографію «Український мандрований філософ» (1926). Це була перша, найбільш повна біографія Г. Сковороди, яку доповнював, як окрема частина праці, «Бібліографічний покажчик розвідок про Сковороду», який містив 222 назви післяжиттєвих публікацій про філософа з 1806 по 1923 рр. Д. І. Багалій дає їх ґрунтовну оцінку, вказує на недоліки, пов'язані з незнанням творів Г. Сковороди, його особистості, оточуючого середовища. Цей бібліографічний покажчик, на думку сучасних бібліографознавців, може бути прикладом щодо форми, структури та змісту цього бібліографічного жанру.

Паралельно з історичними дослідженнями Багалій розвиває також історичну бібліографію Слобожанщини у різноманітні її форм. У цьому плані цікавим є бібліографічний аспект фундаментальної

монографії «История Харькова за 250 лет его существования» у співавторстві з Д. П. Міллером. Історик, дослідивши стан висвітлення історії міста, виявив публікації, які не мали наукової основи. Спираючись на історичні джерела, вчений і бібліограф у форматі оглядів літератури та за допомогою внутрішніх бібліографічних посилань, подає розділи монографії «Школа и образование», «Наука», «История харьковской журналистики» тощо, які дають повне уявлення про те чи інше питання в документах.

Як «бібліографічні указівки» реалізується форма монографії «История Слобідської України» (1918). Близько 50 зафіксованих документів виконують не тільки освітню функцію, але і підсумкову, які у сукупності бібліографічних знань дають уявлення про історію Слобожанщини на час видання книги. Д. І. Багалій збагатив, урізноманітнив відповідний масив документів, за що отримав почесне неофіційне звання «Нестора-летописця Слобідської України», а також став фундатором харківського історичного бібліографічного краєзнавства. Академік Багалій був одним з небагатьох вчених, який у своїх рецензіях на наукові праці вчених, крім всебічного аналізу змісту, подавав відомості про стан бібліографічного забезпечення праці, яка аналізувалася.

Так, його рецензію на книгу О. М. Лазаревського «Описание старой Малороссии», яка була видана окремо, фахівці вважають класичним зразком. Доданий автором хронологічний «Указатель источников для изучения Малороссийского края» Багалій відзначає як високоякісну бібліографічну базу. «Указатель...», який містив 554 описи, супроводжувався короткими поясненнями до них. Рецензія

Д. І. Багалія була високо оцінена Академією наук і нагороджена Премією графа Уварова.

Після 1917 р. Д. І. Багалій працював професором Харківського інституту народної освіти (ХІНО), створеного замість Харківського університету, де викладав лекції українською мовою, зокрема історію України. Останні десятиліття його життя були пов'язані з Українською академією наук, одним із засновників якої він був, очолюючи її історико-філологічний відділ. У 1918 р. Д. І. Багалія було затверджено дійсним членом Української академії наук. У 1919 р. він разом із В. І. Вернадським розробляв проект майбутньої Національної бібліотеки України. Був активним організатором наукової, архівної, музейної, освітньої справи в Радянській Україні, направляв свою діяльність на розвиток української освіти. Курси для викладачів міських початкових училищ відкрились у липні 1918 р. лекцією професора Д. І. Багалія «Харків яко українське місто» – першою в його житті, виголошеною рідною мовою. Текст цього виступу було покладено в основу першої україномовної науково-популярної монографії «Історія Слобідської України» (1918 р.), яка стала синтезом його розвідок на цю тему.

В останній період свого життя, керуючи науково-дослідною кафедрою історії української культури (ХІНО), Науково-дослідним

інститутом ім. Т. Шевченка Д. І. Багалій сформував у їх складі бібліографічні комісії. Результатом діяльності цих комісій були бібліографічні покажчики, як прикнижні та пристатейні, так і самостійні. Найбільшим бібліографічним досягненням став фундаментальний покажчик, підготовлений під керівництвом Д. І. Багалія, «Бібліографія історії України, Росії та українського права, краєзнавства й етнології за 1917–1927 рр.» (1930). Покажчик містив дві тисячі бібліографічних записів. У вступному слові до нього Д. І. Багалій зазначав, що без доброї бібліографічної бази неможлива будь-яка робота. Він також зробив до покажчика аналітичний огляд літератури «Організація української історії за 1917–1927 рр.». Аналізуючи покажчик, М. Ясинський писав: «Загальна структура покажчика майже бездоганна. Він є цінним допоміжним засобом для української культури, здобутком спеціальної бібліографії» [28, с. 108].

Восени 1930 року в українській академії наук почалася кампанія під гаслом критики та самокритики. Опальний вже на той час Д. І. Багалій готувався до публічного виступу (точніше каяття) на сесії ВУАН у лютому 1932 р. в Харкові. Основою його мав стати самокритичний огляд власної наукової продукції за 53 роки, який він так і не встиг закінчити. Доля уберегла його від цього виступу. 9 лютого 1932 року вчений помер. Похований у Харкові.

Згодом почалося знищення багаліївської школи: репресії проти учнів і соратників Д. І. Багалія, закриття створеного ним інституту, заборона друкувати його роботи. За період 1932–1990 рр. твори Д. І. Багалія не перевидавались. Після часткової реабілітації історика, у другій половині 50-х років було порушено питання про перевидання окремих робіт видатного вченого. Проте, з усієї його творчої спадщини було опубліковано лише «Історію Слобідської України». Тільки у 1999–2007 рр. зі становленням незалежної України за безпосереднім організаційним та фінансовим забезпеченням Харківського гуманітарного інституту «Народна Українська академія» було видано «Вибрані праці Д. І. Багалія» у 6-ти томах. У першому томі розміщено укладений фахівцями Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна найбільш повний бібліографічний покажчик праць вченого і література про нього, який складає 953 назви (в тому числі 546 праць історика).

Дмитро Іванович Багалій належав до тієї когорти вчених, у науковій діяльності яких бібліографія займала важливе місце. Бібліографічний доробок вченого, невід'ємність його від історіографії потребують поглибленого дослідження, як вчених історіографів, так і бібліографознавців.

Праці Д. І. Багалія

1. Сочинения, материалы, статьи и заметки, относящиеся к истории Харьковской губернии (бывшей Слободской Украины) с 1880 по 1885 год : (библиогр. очерк) // Харьковский календарь на 1886 г. – Харьков, 1886. – Отд. 9. – С. 1–11.
2. [Рецензия] // Киевская старина. – 1888. – Т. 21, кн. 4. – Отд. 7. – С. 15–19. – Рец. на кн. : Литература о Харьковской губернии : (Библиогр. указ.) / И. А. Устинов. – Харьков : Изд. губерн. стат. ком., 1887. – 239 с.
3. Материалы для истории колонизации и быта Харьковской и отчасти Курской и Воронежской губерний в XVI–XVIII ст. [Публ. документов. Т. 2] / Собр. в разных архивах и ред. Д. И. Багалеем ; предисл. Д. И. Багалей : С. I–XV // Сб. Харьк. ист.-филол. о-ва. – Т. 2, вып. 1. – С. 1–438. – Разд. паг. – Указатель геогр. имен : С. 415–426. – Указ. личн. имен : С. 427–428. – Предм. указ. 1-го и 2-го т. – С. 429–433.
4. Сочинения, материалы, статьи и заметки, относящиеся к истории Слободской Украины : (критико-библиогр. очерк). Вып. 2, 1885–1890 гг. Ч. 1. Обзор источников // Сб. Харьк. ист.-филол. о-ва. – 1891. – Т. 3. – С. 279–298.
5. Новый историк Малороссии (рец. на книгу А. Н. Лазаревского «Описание старой Малороссии»). – Спб. : Тип. АН, 1891. – 148 с.
6. Сочинения Григория Сковороды : юбил. изд. (1794–1894 год) / собр. и ред. проф. Д. И. Багалеем. – Харьков : Тип. губерн. правл., 1894. – С. XXXI, 132, 352 с. – (Сб. Харьк. ист.-филол. о-ва; Т. 7).

- Из содерж. : Гл. 1. Издания сочинений Г. С. Сковороды и исследования о нем: (ист.-крит. очерк) / [Д. И. Багалей]. – С. I–LXIII ; Гл. 2. Библиографический обзор сочинений Г. С. Сковороды / Д. И. Багалей. – С. LXIV–CXXXI.
7. Николай Лашенко и его труды по местной церковной истории [Некролог] // СХИФО. – 1897. – Т. 9. – С. I–VII, с портр. (12 назв.).
8. Рукописи, принадлежащие библиотеке имп. Харьковского университета / Описал Д. И. Багалей // Каталог выставки XII Археологического съезда в г. Харькове. – Харьков, 1902. – Отд. 7. [разд. 2]. – С. 30–39 (131 назв.).
9. Материалы для библиографии южно-русских научно-литературных деятелей XIX века [Письма к Гр. Петру Данилевскому : от-тиск из ж. «Киевская старина»]. – Киев : Тип. ун-та Св. Владимира, 1903. – 100 с.
10. Опыт истории Харьковского университета (по неизданным материалам). Т. 2. (1815–1835). – Харьков : Тип. и литогр. М. Зильберберга, 1904. – 1136 с., 7 л. портр. и планов. – Указ. имен и предметов к 1–2 тт.
11. Неизданные сочинения Г. С. Сковороды : (излож. сообщ.) // Известия XIII Археологического съезда в Екатеринославе 15–27 авг. 1905 г. – Харьков, 1905. – С. 51–59.
12. История города Харькова за 250 лет его существования (с 1655 по 1905 гг.) : ист. моногр. Т. 1 (XVII–XVIII вв.) / Д. И. Багалей, Д. П. Миллер. – Харьков : Изд. гор. обществ. упр., 1905. – II, 568 с.
- Т. 2 (XIX-й и начало XX-го века) / Д. И. Багалей, Д. П. Миллер. – Харьков : Изд. гор. обществ. упр., 1912. – IV, 973 с.
13. Краткий очерк истории Харьковского университета за первые сто лет его существования (1805–1905). – Харьков : Тип. А. Дарре, 1906. – 329 с.
14. Русская историография : Лекции, чит. в Харьк. ун-те. Т. 1. Обзор источников. – Харьков : Типолитогр. С. Иванченко, 1907. – 397 с. (118 назв.).
15. Гулак-Артемовский Петр Петрович // Историко-филологический факультет имп. Харьковского университета за первые 100 лет его существования (1805–1905). – Харьков, 1908. – [Ч.] 2. – С. 319–325. – Библиогр. : 93 назв.
16. Издание сочинений Г. С. Сковороды и состоящая в связи с ними исследования о нем: (К 120-й годовщине со времени его кончины: (1794–1914 гг.). I–VIII. – Петроград : Тип. ИАН, 1915. – 58 с.
17. Олександра Яківна Єфименко (1848–1918) : (Оцінка її наук. праць) // ЗІФВ ВУАН. – 1919. – Кн. 1. – С. 104–113.
18. Г. С. Сковорода. Український мандрований філософ Григорій Савович Сковорода. – Харків : ДВУ, 1926. – 397 с. – (Критична бібліотека).
- Розд. 6. Бібліографічний покажчик розвідок про Г. С. Сковороду. – С. 377–393 (222 назви).
19. Академік М. С. Грушевський і його місце в українській історіографії : Крит.-іст. нарис // Червоний шлях. – 1927. – № 1. – С. 160–217. С. 176–196 : про бібліографічні статті М. С. Грушевського.
20. Історія Слобідської України. – Харків : Союз, 1928. – 308 с. – (Культ.-іст. б-ка / Під ред. проф. Д. І. Багалія). – Бібліогр. вказівки : С. 301–306.
21. Автобіографія акад. Д. І. Багалія // Ювілейний збірник на пошану академіка Дмитра Івановича Багалія з нагоди 70-ї річниці життя та п'ятдесятих роковин наукової діяльності. – К., 1927. – 163 с.
22. Науковий збірник катедри. Ч. 8. – Матеріали до української історичної бібліографії. Вип. 1. Бібліографічний збірник, присвячений Х річниці Жовтневої революції на Україні (1917–1927). I. Історія України. II. Краєзнавство та етнологія / Наук. ред. Д. І. Багалій; Наук.-дослід. кафедра історії української культури ім. Дм. Багалія. – Харків : ДВУ, 1930. – 147 с. – (Бібліографічна комісія ; вип. 1).
23. Організація української історії за 1917–1927 рр. на Україні // Наук. зб. Харк. наук.-дослід. кафедри історії укр. культури. – 1930. – Ч. 8 : Матеріали до Укр. іст. бібліографії. – Вип. 1. – С. 5–11.
24. Вибрані праці : у 6 т. Т. 1 : Автобіографія; Ювілейні матеріали; Бібліографія / НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського; ХП НУА і Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків : Золоті сторінки, 1999. – 600 с. : іл. – (546 праць Д. І. Багалія).

Література про Д. І. Багалія

25. Франко І. Я. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. – Львів : Укр.-рус. спілка, 1910. – 444 с. С. 260, 263 про Д. І. Багалія.
26. Венгеров С. А. Багалей Дмитрий Иванович / С. А. Венгеров // Критико-биографический словарь русских писателей и ученых (от начала русской образованности до наших дней) / С. А. Венгеров. – Санкт-Петербург, 1891. – Т. 2, вып. 22–30. – С. 19–22 : о Д. И. Багалее.
27. Франко І. Я. [Рецензія] / І. Я. Франко // Зап. наук. т-ва ім. Т. Г. Шевченка. – 1895. – Т. 5, кн. 1. – С. 79–83. – Рец. на кн. : Сочинения Григория Савича Сковороды : Юбил. изд. (1794–1894 гг.) / собр. и ред. Д. И. Багалеем. – Харьков : Тип. губерн. правл., 1894. – С. XXXI, 132, 352 с. – (Сб. Харьк. ист.-филол. о-ва, Т. 7).
28. Ясинський М. [Рецензія] / М. Ясинський // Україна. – 1930. – Кн. 5–6. – С. 205–209. – Рец. на кн. : Бібліографічний збірник. Бібліографія історії України, Росії, українського права, краєзнавства й етнології за 1917–1927 рр. – Харків, 1930. – 145 с.
29. Корнейчик І. І. Історія української бібліографії. Дожовтневий період : (нарис) / І. І. Корнейчик. – Харків, 1971. – 374 с. С. 310 : про Д. І. Багалія.
30. Щербініна О. П. Бібліографія в науковій спадщині Д. І. Багалія / О. П. Щербініна // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – Харків, 2001. – Вип. 4. – С. 49–64. – Бібліогр. : 19 назв.
31. Щербініна О. П. До проблеми бібліографії як методу наукових досліджень : на прикладі творчості істориків України XIX – поч. XX ст. / О. П. Щербініна // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – Харків, 2001. – Вип. 7. – С. 58–68.
32. Бібліографознавство України (1906–2000) : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України ; Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [уклад. Л. В. Глазунова, Т. М. Заморина]. – Київ, 2005. – 188 с.
33. Березюк Н. М. Библиотека Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина за 200 лет (1805–2005) / Н. М. Березюк, И. Г. Левченко, Р. И. Чигринова. – Харьков : Тимченко, 2006. – 399 с.
- Про Д. І. Багалія : див. Іменний покажчик.
34. Багаліївський збірник: академік Д. І. Багалій та бібліотечна справа України : наук. ст. та матеріали / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [уклад. О. П. Куніч]. – Харків : Сага, 2008. – 258 с.
35. Українські бібліографи. Біографічні відомості. Професійна діяльність. Бібліографія. Вип. 1 / ДЗ «НПБУ» ; авт.-уклад. Р. С. Данова, Н. І. Абдуллаєва, В. О. Кононенко, Н. Л. Зайченко ; відп. ред. Т. І. Вилегжаніна. – Київ, 2008. – 232 с. С. 21–24 : про Д. І. Багалія.
36. Сєдих В. В. Історія бібліотечної справи в Україні : навч. посіб. / В. В. Сєдих ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко ; Харк. держ. акад. культури. – Харків : ХДАК, 2013. – 213 с.
- Про Д. І. Багалія : див. Іменний покажчик.
37. Ректори Харківського університету (1805–2014) : біобібліографічний довідник / уклад. В. Д. Прокопова, Р. А. Ставинська, М. Г. Швалб, Б. П. Зайцев, С. М. Куделко, С. І. Посохов, С. Б. Глибичька, Ю. Ю. Полякова; редкол. В. С. Бакіров, С. М. Куделко, Н. М. Березюк, А. О. Давидова, О. С. Журавльова ; бібліогр. ред. С. Б. Глибичька, С. Р. Марченко, Ю. Ю. Полякова. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 192 с.

Бібліотечний форум:

історія, теорія і практика

№ 1 (11) 2018

Завітайте на сайт журналу:
<http://www.libraryforum.info>

Бібліотечний форум:

історія, теорія і практика

Науковий, інформаційний щоквартальний журнал

Засновник – фізична особа
Башун Олена Володимирівна
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 21735 -11635 Р
від 21.12.2015
Заснований у грудні 2015 року,
м. Київ

Головний редактор
Олена Башун, канд. пед. наук

Звертайтеся до редакції:

вул. Бакинська, б. 37, к. 321,
м. Київ, 04086
067-625-36-52, 066-840-97-83
e-mail: olenabashun@gmail.com
Сайт журналу:
<http://www.libraryforum.info>

Журнал

“Бібліотечний форум: історія, теорія і практика”

Передплатний індекс **09923**
Передплатний індекс на CD, off-line,
online **98015**
ISSN 2518-7341

Відповідальність за точність
поданих фактів, цитат, цифр
та прізвищ несуть автори
матеріалів.

Редакція залишає за собою
право літературного редагування
і скорочення статей.

Рукописні матеріали не рецензуються
і не повертаються.

Редакція не завжди поділяє
думку авторів.

За зміст рекламних та інформаційних
повідомлень редакція відповідаль-
ності не несе.

У разі передруку посилання на
журнал

«Бібліотечний форум: історія, теорія і
практика» обов'язкове.

© Бібліотечний форум: історія, теорія і практика

Інформаційний партнер
журналу –

Українська бібліотечна
асоціація

З
М
І
С
Т
З
М
І
С
Т
З
М
І
С
Т
З
М
І
С
Т

Бібліотекознавство

Завадська Н. Сучасний образ бібліотекаря у контексті соціальних ко-
мунікацій.....2

Петрухно Ю. Розвиток інноваційного суспільства в Україні та основні
завдання бібліотек в його становленні.....5

Міжнародні бібліотечні стандарти

Коваль Т., Туровська Л., Шевченко І. Окремі аспекти впровадження
міжнародних стандартів у бібліотечно-інформаційну діяльність.....7

Гончаренко М., П'яtkова Г. Бібліотечна статистика у контексті міжна-
родних стандартів: наукові підходи та бібліотечна практика.....9

Академічна доброчесність і бібліотеки

Главчев М., Главчева Ю. Академічна доброчесність у науковому та
освітньому середовищі України: бібліотечна складова.....11

Інтернет-технології в бібліотеках

Білоус В. Наукометрія в університеті: роль та місце бібліотеки.....15

Науменко І. Бібліографічні продукти та послуги на сайті бібліотеки як
засіб задоволення інформаційних потреб користувачів.....17

Соколовська Л. Інноваційні форми рекламно-інформаційної діяльнос-
ті бібліотек.....20

Бібліотечно-бібліографічні ресурси бібліотек

Іванченко А. Бібліографічна діяльність одеських бібліотек: розвиток
та здобутки.....26

Впровадження УДК в бібліотеках

Зніщенко М., Соляник Л., Острікова Н. Українська версія УДК: від пос-
танови уряду до перспектив її впровадження в бібліотеках Украї-
ни.....33

Бібліотечно-бібліографічне обслуговування

Віжічаніна Л. Клубні об'єднання при публічних бібліотеках: історико-
теоретичні та практичні аспекти39

Коваль Т., Лопата О. Сучасні підходи щодо забезпечення інформацій-
ної безпеки бібліотечно-інформаційної діяльності.....43

Ткаченко О., Чуприна Н. Українсько-польські паралелі в бібліотечному
просторі.....45

Шевченко О. Рік у японському стилі.....48

Науково-методична робота бібліотек

Рудько І. Видавнича діяльність Чернівецької обласної універсальної
наукової бібліотеки ім. Михайла Івасюка.....50

Досвід зарубіжних країн

Зурлис П. Проектная деятельность библиотек Литвы.....53

Бібліотечні форуми, конференції

Башун О. VIII Львівський міжнародний бібліотечний форум.....56

Видатні бібліотекарі, бібліографи

Березюк Н. Невтомний працівник на бібліографічній «ниві»: академік
Дмитро Іванович Багалій.....59